

24. 2. 2004

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

K ochraně osobních údajů při poskytování informací do Národních registrů

Dne 31.12.2003 vstoupila v platnost a nabyla účinnosti nová vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. [470/2003](#) Sb., kterou toto ministerstvo blíže stanovuje podmínky pro zasilání údajů do Národního informačního zdravotnického systému (NZIS). Téměř v zápětí poté se objevily zprávy o tom, že vydáním této vyhlášky překročilo Ministerstvo zdravotnictví své oprávnění, když uvedená právní úprava má být v rozporu se zákonem na ochranu osobních údajů (101/2000 Sb.) a že lékaři postupující dle těchto ustanovení mohou být případně i trestně stíháni za spáchání trestného činu neoprávněného nakládání s osobními údaji.

Dne 31.12.2003 vstoupila v platnost a nabyla účinnosti nová vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. [470/2003](#) Sb., kterou toto ministerstvo blíže stanovuje podmínky pro zasilání údajů do Národního informačního zdravotnického systému (NZIS), jehož existenci předvídá zákon o péči o zdraví lidu (zákon č. [20/1966](#) Sb., v platném znění- dále jen ZPL) a to konkrétně ve svém ustanovení § 67c. Věcně poté tato vyhláška stanoví bližší podmínky poskytování údajů do tzv. Národních zdravotních registrů ve smyslu ust. § 67d ZPL. Toto zákonné ustanovení obecně zřizuje Národní registry a definuje je jakou součástí NZIS, která je určena zejména pro evidenci a sledování pacientů s vybranými společensky závažnými onemocněními a chorobnými stavy sloužící pro diagnostické a léčebné účely a sledování vývoje, příčin a důsledků těchto onemocnění a stavů a další registry, které jako součást NZIS stanoví zvláštní právní předpis.

Téměř v zápětí poté se objevily zprávy o tom, že vydáním této vyhlášky překročilo Ministerstvo zdravotnictví své oprávnění, když uvedená právní úprava má být v rozporu se zákonem na ochranu osobních údajů (101/2000 Sb.) a že lékaři postupující dle těchto ustanovení mohou být případně i trestně stíháni za spáchání trestného činu neoprávněného nakládání s osobními údaji.

Podstata problému spočívá dle mého v tom, zdali je zasilání informací do Národních registrů dle nové vyhlášky Ministerstva zdravotnictví č. 470/2003, kterou se stanoví rozsah a způsob poskytování informací do NZIS v souladu se zákonem na ochranu osobních údajů či nikoli.

Předmětná vyhláška ve svém úvodu tvrdí, že byla vydána k provedení zákona č. [20/1966](#) Sb., o péči o zdraví lidu a to konkrétně k ustanovení § 67b odst. 2).

Ustanovení § 67b odst. 2) zmocňuje Ministerstvo zdravotnictví k vydání vyhlášky, která stanoví pravidla pro sdělování údajů do systému NZIS. Konkrétně je o informace o zdravotním stavu obyvatelstva, o zdravotnických zařízeních, jejich činnosti a ekonomice a dalších, tedy o skutečnostech uvedených v ust. §67c odst.1 písm. a) ZPL.

Rozpor vidí Úřad pro ochranu osobních údajů v tom, že vyhláška, ač se odvolává na správný, odstavec, věcně upravuje jinou problematiku, a sice problematiku Národních registrů a tedy skutečnosti uvedené v ust. § 67c odst. 1 písm. b) a tedy problematiku, kterou dle zákona ministerstvo touto formou oprávněno řešit není.

Na celou věc je možné nahlížet ze dvou úhlů.

1) Jeden možný výklad je založen na tom, že údaje zasílané do Národních registrů jsou v širším smyslu údaji ve smyslu ust. písm. a) neboť jde taktéž o údaje o zdravotním stavu obyvatel a tudíž je vydání vyhlášky a zasílání údajů na jejím základě v pořádku. Ministerstvo je navíc oprávněno vydat podmínky pro zasílání údajů do NZIS i do Národních registrů, ačkoli zákon pro toto předvídá jiný postup. K tomu je dále nutné uvést, že již v úvodu ust. § 67d ZPL je řečeno, že Národní registry jsou součástí NZIS a tedy zasílání údajů do Národních registrů je i v jistém slova smyslu zasíláním údajů do NZIS.

2) Druhý výklad podává s Úřad pro ochranu osobních údajů, a spočívá v tom, že se Ministerstvo dopustilo určitého pochybení při vydání vyhlášky, ačkoli má zákonem určený způsob, jakým správně zavádět a definovat Národní registry a stanovovat pro ně pravidla zasílání údajů. Tento postup je definován v ust. § 67d odst. 2) ZPL a říká, že uvedené registry zřizuje ministerstvo a informace, které se do nich mají předávat s uvedením správců těchto registrů zveřejňuje ve svém Věstníku. Tímto tedy není řečeno, že by měly mít podmínky zasílání údajů či samotné oznámení o zřízení Národního registru formu vyhlášky Ministerstva zdravotnictví.

Věstník již od konce roku 2001 přinesl informaci o zřízení těchto registrů:

Národní onkologický registr
Národní registr hospitalizovaných
Národní registr rodiček
Národní registr novorozenců
Národní registr vrozených vad
Národní registr dokonaných sebevražd
Národní registr uživatelů lékařsky indikovaných substitučních látek
Národní registr cévní chirurgie
Národní kardiochirurgický registr
Národní registr kloubních náhrad

Problém tedy není dle mého názoru příliš věcně právní, ale spíše formální. Jednotlivé registry zákonem předvídané údaje získávají na základě pravidel definovaných při jejich zřízení v uvedených Věstnících. Informace se tedy nezasílají na základě předmětné vyhlášky, ale na základě věstníků, což odpovídá řeči zákona. Pokud bylo tedy vůlí ministerských úředníků zřídit další národní registry a stanovit pravidla pro zasílání údajů do nich, poté v tomto nedodrželi zákonem předvídaný postup pro definici údajů zasílaných do Registrů, ačkoli jim toto přísluší.

Ministerstvu přísluší vydat jak věstník s informacemi o zřízení Národního registru, tak vyhlášku pro sdělování ostatních informací v rámci NZIS. Pokud není registr ve věstníku zřízen, poté do něj nelze ani údaje zasílat a tedy v části, kde vyhláška obsahuje údaje o jiných registrech, než jsou ty, zřízené a oznámené ve Věstnících, je vyhláška neúčinná. Pokud je registr věstníkem zřízen (a jinak jej zřídit nelze -viz. § 67d/2 zákona) poté se údaje do něj zasílají na základě pověření tohoto věstníku, takže dle mého názoru zde konflikt se zákonem na ochranu osobních údajů nevzniká.

Z tohoto pohledu se tedy vydání vyhlášky jeví jako poněkud samoučelné, protože z hlediska informací, které mají povahu osobních údajů, nepřináší nic, co už by neupravovaly příslušné Věstníky. Pokud vyhláška obsahuje povinnost zasílat informace do registrů, jejichž zřízení nebylo ohlášeno s dalšími náležitostmi ve Věstníku, potom není údaje kam posílat, protože daný registr ještě neexistuje (viz. výše).

Právní základ pro zasílání údajů do registrů je tedy dán ve Věstnících a vyhláška již pouze zpřesňuje

dané zasílání údajů, ale sama o sobě právním titulem k zasílání údajů není.

Co se týká avizované hrozby trestního postihu za neoprávněné nakládání s osobními údaji domnívám se, že i kdyby neplatilo shora uvedené, tak zde nebezpečí pro lékaře či jiné zdravotnické zaměstnance postupující v intencích uvedených předpisů nehrozí a to z těchto důvodů:

1) Tyto osoby plnili právní předpis, vydaný Ministerstvem zdravotnictví, a zde platí jak presumpce formální a věcné správnosti obecně závazných právních aktů vydaných ve Sbírce zákonů, tak platí, že jim nepřisluší posuzovat soulad právních předpisů mezi sebou. Toto je role soudů při realizaci práva v řešení konkrétního sporu, popřípadě soudu ústavního.

2) Trestný čin neoprávněného nakládání s osobními údaji musí být spáchán úmyslně, tedy s cílem sdělit údaje někomu, kdo není k přijetí a nakládání s těmito údaji oprávněn, což u registrů dáno není (viz. věstníky), neboť registry jsou přímo stvořeny pro účel nakládání s osobními údaji (dokonce citlivými údaji ve smyslu zákona o ochraně osobních údajů).

3) Trestný čin musí splňovat vedle naplnění formální stránky (tedy naplnění skutkové podstaty) také naplnění materiální stránky, tedy nebezpečnost pro společnost. Zde je ale poskytování údajů motivováno a vázáno na ušlechtilý a společností aprobovaný cíl, a tedy by byl trestán někdo za něco, co dělá ve prospěch ostatních. Právní řád by tak vnitřně stál sám proti sobě.

Proto mám za to, že lékaři, kteří pracují ve zdravotnických zařízeních mající povinnost spolupracovat s jednotlivými registry tak mohou klidně činit i nadále, neboť zde postupem dle uvedené vyhlášky k porušení zákona o ochraně osobních údajů nedochází.

Mgr. Aleš Gnida

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)

- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [AI omnibus](#)